

KEMENESALJA

Megjelenik minden vasárnap reggel
Előfizetési díj egész évre 5 P, fél évre
2.50 P, negyed évre 1.30 P

POLITIKAI LAP.

Felolós szerkesztő és kiadó: DINKOREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7
Cselekmény, Kossuth Lajos-utca 14. szám
Hirdetés díja előre fizetendő.

Kisantant értekeziet.

A múlt vasárnap értekez-
letre gyultak össze, kitudja há-
nyadszor a kisantant külügymin-
iszterei, jelenleg Pozsonyban,
a régi magyar koronázó város-
ban. Hogy miről beszélnek a
kisantant külügyminiszterei és
mit terveznek, azt mi magyarok
soha sem tudhatjuk meg, mert
az nem a nyilvánosságának szól,
főleg nem nekünk magyaroknak.
Az bizonyos, hogy a szó arról
szól, hogy még nem vagyunk
egészen tönkrementek, még tudunk
létezni, ami nekik szörnyen
fáj. Főleg pedig az fáj nekik a
legjobban, hogy minél távolabb
esnek a rablástól, annál többen
lesznek a barátaink, a mi —
jóakaróink, akik mindjában
meggyőződnek arról, hogy a
háború alatt és végén általuk
tintahal módjára megkavart euró-
pai közvélemény kezd tisztulni,
az akkori, ma még élő politiku-
sok kezdik belátni, hogy meny-
nyire félre lettek vezetve Benes
és kortársai részéről, mennyire
hamisan állították be az esemé-
nyeket, amiket akkor az Európát
és az egész világot intézők el-
hittek, igaznak gondoltak.

A békeszerződéseket, job-
banmondva a békeparancsokat
Benes és társai diktálták, amit
azok mondtak tollba, azt az ő
néikől, minden javulás nékiől
el kellett fogadni, nekünk alá
 kellett írni. Annyit végtak le az
ezer éves magyar hazából amennyi
nekik tetszett. Benesék soha
nem is álmódta Pozsonyról,
Komáromról, Északmagyarországról,
a ruténföldről és mikor évés
közben megjött az étvágyuk,
akkorát kauyarioltak le Bene-
sék, románok, szerbek, a mag-
yar jó kenyérből, amekkorát
akartak. Hiszen nem volt senki
ott a határon, aki ellent állt
volna, még szép volt tőlük, hogy
egyáltalán meghagytak valamit
az ezer éves Magyarországból.

Hanem mintha megfektűt-
 volna valami gonosz lélek kis-
 antantékat, nem tudnak nyug-
 godni, folyton izsegnak mozognak,
 szervezkednek, tanácskoznak.
 Most, ahogyan halljuk, ismét
 arról is beszéltek, hogy fegyver-
 kezni kell, még nem elég sok a
 kolyó, amikor nekünk szántak,
 nem elég sok a repülőgép, a
 mérges gázbomba, a sok ezer
 gépfegyver és ágyú, nem elég,
 mert nem tisztá a lelkiismeret,
 így nem lesz elég soha a fegy-

ver, mert akármennyi lesz is
 belőle, az a tudat, az a lelkiis-
 mereti furdalás, hogy loptam,
 nem hogy megnyugodni soha.
 A loptott, az összezsúrt gazdag-
 sághoz nem volt soha szerencse,
 az isteni igazság nem téri meg
 a loptott, a csaló vagyont, az
 előbb utóbb elpusztul, elfűnik a
 lopó, a csaló kezéből lehet hogy
 az utódok kezéből, de meg nem
 marad, az szent igaz.

Minket magyarokat éppen ez
 a tudat vigasztaljon, nem kell
 nekünk kiszitálnunk lenni, soha
 egy percére sem kell azt hinnünk,
 hogy a ma megszállás alatt álló
 országrészeink örökidőkig a mo-
 tani kezekben marad, ismerjük
 a magyar történelmet, ebből
 tudjuk, hogy ez a szent: haza
 hányszor volt rablók által szét-
 dülve, darabokra tépve, megsar-
 colva minden fajta népektől és
 leten caudája, mindig egésze-
 lett idők múltán. Erősen kell
 tehát hinnünk ismét az isteni
 gondviselésben, mert aki erősen
 hisz, elnyeri azt, amit akar, ami
 őt megilleti. Mi magyarok soha
 nem vettük el senkiét sem, a
 világháborút mi nem akartuk,
 nekünk nem voltak foglalási
 szándékaink, hanem abban mégis
 részt vettünk, az ismét csak a
 gvallár magyar cselekedet volt,
 mert amit a magyar egyszer ki-
 mondott, azt cselekedte is, ha
 abból bár kára származott.

A kisantant főprotektora,
 szovjetiek barátja, ma nagy beteg,
 félig-meddig már benne van a
 kommunizmus karmaiban, csak
 idő kérdése, hogy mikor dől
 ott össze minden, mikor robba-
 nik ki a proletár diktatúra, mikor
 ölik egymást halomra, mint
 leszik azt ma Spanyolországban,
 a spanyol polgárháborúban. De
 nem különb a helyzet Benesék-
 nél sem, ott is rotyog, forr min-
 den, szovjetiek építik a repülő-
 tereket az ellopott magyar Fel-
 földön, építik a rengeteg repülő
 gépet, rettentő bombákat, hogy
 leszámoljanak a polgári renddel,
 a polgári uralommal, hogy he-
 lyébe ültessek a vörös világ-
 rendet.

Ebben a rettentő zűrzavar-
 ban ültek össze Pozsonyban a
 kisantant mai vezeterei, hogy mit
 beszéltek, mit végeztek, az nem
 tartozik reánk, annyit azonban
 tudunk, hogy minél erősebben
 ütik, gyurják az ő igazságukat,
 annál gyengébbek lesznek, annál

kevesebbet építenek, megnyug-
 vásuk nem lesz mindaddig, míg

egy talpalatnyi elrabolt magyar
 földet tipornak.

Amire leginkább van szükség.

Írta: Mihailovics Zsigmond, az A. C. orsz. igazgatója.

Amikor a Katolikus Akció
 munkássága a magyar falu felé
 közelít, meg kell éreznie azt a
 súlyos lelki gátlást, amelybe üt-
 közik. A feszültségi teret az in-
 telligencia és a falu népe, mint

Az osztályközi feszültség
 bizonyos fokig egészen termé-
 szetes. Elkerülhetetlen, hogy
 legyen, magának az osztályok-
 nak léteiből következik a növe-
 kedése annál nagyobb, mivel
 nagyobb a fokozati távolság, ami
 a magyar falusi nép és az ér-
 telmes osztályok között kiala-
 kulóban van, az több ennél:
 súlyos és veszélyező jelenség s
 magának a katolicizmusnak joga
 van az örök erkölcsi mérőesze-
 jével megmérni, hogy a jelenség
 már nem állt-e immorális mé-
 reletek. A katolicizmusnak min-
 den kérdésben leginkább a ka-
 tolicizmusnak — joga van
 őszintén beszélni és felvetni a
 kérdést: erkölcsileg jogosult és
 nemzetpolitikai szempontból
 egészséges-e egyik oldalról az
 úrydőllet, a másik oldalról a
 falusi nép lenézése, vagy ami
 ennél még rosszabb, a teljes
 közömbösség a falu problémái
 iránt.

Egy konkrét eset kapcsán
 — Szabó Zoltán «Tardi helyzet-
 c. könyvével kapcsolatban —
 érdekes vita verődött fel a lapok
 hasábjain. A falusi intelligencia
 nem egy prominens képviselője
 állította, hogy tulajdonképpen nem
 lehet megszerettetni magukat a
 néppel; a falusi nép a dolog
 természeténél fogva nem szerel-
 heti azt, aki tőle adót hajt be,
 vagy közigazgatási ügyekben jár
 el, egészségügyi intézkedéseket
 hajt végre stb. Ez ellen nem
 lehet tenni, tudományi kell venni
 a helyzetet s ebben nem tör-
 ténhetik változás: maradnia kell
 mindennek a régiiben.

Induljunk a következteté-
 séből tovább: maradna minden a
 régiiben! Tehát maradna a mo-
 tani hideg, kényszerű viszony.
 Vajon milyen lelki kihatásokkal
 jár a falu népére ennek további
 állandósítása? (most csak lelki
 kihatásokról beszéltek s nem
 beszéltek intelligencia érdekeiről:
 érdekből úgy sem lehetne lelki

szociálpolitikát csinálni).

Nem is nagyon kell képze-
 leti konstrukciókat állítani fel
 arról, hogy mi lenne a fejlődés
 útja annak a helyzetnek állan-
 dósításával, hisz a «fejlődés»
 máris megindult, a falu máris
 külön világon érzi magát, ki-
 fosztoltta, alacsonyabbrendűnek
 háttérbeszorítottta, lenézettnek
 — s a katolicizmus előtt ennek
 a tömeg alacsonyabbrendűségi
 érzésnek, outsidernégnek lelki
 kárai a fontosabbak és súlyosabb
 mértégre esőek, mint azok a ve-
 szélyes szociális feszültségek, ha-
 lározottabb forradalmi erők, ami-
 kor felegyjtjenek! Immorális a
 nemzet számban s ma érdekében
 és szerepben leg súlyosabb osztá-
 lyát ebben a helyzetben hagyni;
 így nemzetdeknek kapnak egyre
 kevésbé gyógyítható lelki sebe-
 ket. Hogy az így előálló hely-
 zet nemzetpolitikai, sőt belpoli-
 tikai szempontból is veszélyes,
 az legfeljebb emberi ösztönérő
 a magasabb társadalmi osztály-
 nak számára: érdek, tehát csak
 negatívum. Az A. C. idej pro-
 grammja éppen azért nem foglal-
 kozik vele, mert hiányzik belőle
 az az alap princípium, ami nél-
 küli magának a Katolikus Akció-
 nak a falu felé, — a falu lelke
 felé való tevékenysége nem haj-
 tható végre: a szeretet odahajlása
 a falu problémái felé.

Most csak ennyit mondunk
 erről a tőkések és földalmai ké-
 désről. Hogy mit tegyen a ka-
 tolikus intelligencia ezen a téren:
 éppen azt akarja megmutatni és
 eldönteni az A. C. idej pro-
 grammja és az idej Kat. Nagy-
 gyűlés!

Az Állami gépjavítóosztály-
 zó «szőr» tanfolyam a m. kir.
 Technológiai és Anyagvizsgáló Inté-
 zetben (Budapest, VIII., József-körút
 6.) október 5-én este fél 7 órakor
 nyílik meg. Beírás és a felvételihez
 szükséges iratok kiadása naponta
 d. e. 10—12 óra között az igazgató-
 sági irodában.

A cseppnyi (Szatmár vm.)
 vásár a zsidóhúpek miatt már
 meg lett tartva, értünk a felad-
 nántól gázdát, akik igazságot
 vásáron szándékoznak, hogy szept.
 21-én, hétfő: Fehérgyarmaton (Szat-
 már vm.) tartandó országos vásár
 igazságtörő szándékot fedezhetik.

Kis termés és drága termelés a hiányos növényi táplálkozás következményei.

Az Országos Mezőgazdasági Kamara talajtani és trágyázási osztálya közli:

A magyar mezőgazdaság az ősi gabonaféléket sohasem trágyázta olyan mértékben, mint azt a nyugali államok teszik. A csekély műtrágyázási egyrészt újabb az alacsony gabonákkal, másrészt a műtrágyának a szárazságban való nehezebb érvényesülésével magyarázták. Lisztek csak, hogy milyen a helyzet 1936. őszén?

Az ősi káliszorom mai ára a bekebeli áraknak kb. 70 százaléka. A teljes műtrágyázás (nitrogén, foszfor, káli) költsége ma alig 60 százaléka a bekebeli áraknak, tehát az árak indokoltnak a műtrágyázás hiányos növényi táplálkozás következménye: a kis termés és ennek további folyamánya, hogy az adó és közterhek, továbbá minden költség haldanként kevesebb másra oszlik el, tehát drágán termelünk. Ezek a megfontolások is a műtrágyázás mellett szólnak.

Ami a szárazság kérdését illeti: a terméseinkkel száraz éghajlatunk alatt is táplálóanyagokat vonunk ki a talajból, sőt a szárazságban való modern, különleges talajművelési elvek alkalmazásával aránylag magas termékeket érve el, jelentékeny mennyiségűt. Viaszapótlónak tehát kell, ezt minden gazda tudja. Talajaink és talajerőfenntartási rendszerünk tudományos vizsgálatai kétségtelenül igazolják, hogy ugyazólván sehol sem pótlónak elegendő vissza termelési trágyázás útján. Lehetetlen tehát, hogy a műtrágyázásunknak száraz éghajlatunk alatt is ne lenne kellő eredménye, — de pontos kísérletek eredményei is igazolják, hogy van még nagyon száraz esztendőkből is. Táplálóanyagokban gazdag talajon a vetések jobban bírják a aszárságot is. Emellett arányos táplálás esetén kellően megerősödvé nem dönnek meg olyan könnyen és a fagykárokat sem szenylik meg annyira és jobban ellenállnak a rozsdának.

A magyar mezőgazdaság nem használja ki eléggé a műtrágyákban természetisítők és növényvédők hatását, holott épen a szélsőséges magyar éghajlati és termelési viszonyok között erre fokozott szükség van. Ery-oldalú, tehát pl. csak foszforav, csak nitrogén vagy csak kálitrágyázás, ritkán felel meg a minőségjavító szempontoknak. Minden amellett szól tehát, hogy műtrágyázásunk és ennek során mind a három táplálóanyagot tartalmazó műtrágyákra: a szuperfoszfátra, a káliókra és a

nitrogéntrágyákra (péti só, kén-savas ammóniák) figyelmet fordítsunk.

Növényvédelmi szempontból különösen a káliókat való nagy jelen ősege, amire a magyar szakemberek közül Kerpely egyetemi, Gróf akadémiái és Husz főiskolai tanár többször rámutatott. A teljes trágyázás mellett szólnak az újabb kísérleti eredmények is, így pl. az Agrokémiai Intézet által végzett őszibúza kísérletek eredménye szerint Anarcsou, Szabolcsovármegyében, az egyoldalú foszfortrágyázás mellett kat. holdanként 8,60 q búza termelt, a nitrogénnel kiegészített foszfortrágyázás mellett 11,17, addig a káli, foszfor és nitrogéntrágyázás — eredménye 14,53 p volt.

H I R E K.

Vezetőjegyző választás.

Folyó hó 16-án délelőtt 11 órakor lett betöltve községünk vezetőjegyzői állása. Gerlits Elek dr. járási fősztolgabíró délelőtt 11 órára hivta össze a jegyző-választó képviselőtestületet. A képviselőtestületi tagok majdnem teljes számban jelentek meg. Gerlits Elek dr. járási fősztolgabíró pontosan 11 órakor elfoglalta az elnöki széket, megnyitotta a rendkívüli közgyűlést, bejelent, hogy a közgyűlést szabályzerű meghívókkal hívták egybe és hogy a képviselőtestület határozatképes. Azután bejelenti a közgyűlésnek, hogy Celledömölk nagyközség vezetőjegyzői állásra szabályszerűen megtörtént a pályázati hirdetések. Ezt követőleg megválasztották a négy bizalmi férfit: dr. Pleinits Ferenc kormányfőtanácsos, Sándor Zeigmond máv. tanácsos, Nagy Imre okl. gazda, Csoknyay József ny. máv. műszaki tisztviselő, képviselőtestületi tagok személyében. Míután így minden hivatalos előkészület megtörtént a szabályoknak megfelelően, dr. Gerlits Elek járási fősztolgabíró elnök felolvassa azoknak a névsorát, akik az előírt pályázati időn belül benyújtották pályázataikat: Lajtai Tivadar eddigi helyettes vezető jegyző, Lendvai Gyula kissomlyói körjegyző és Simon Ferenc kisokcsói körjegyző pályáztak. A képviselőtestület egyhangulag Lajtai Tivadar eddigi helyettes vezetőjegyzőt megválasztotta. A képviselőtestületnek ezen imponzás megnyilatkozása után dr. Gerlits Elek járási fősztolgabíró a megválasztott vezetőjegyzőtől a hivatalos esküt azonnal kivette. Azután néhány szóval üdvözölte őt és figyelmeztette a hivatalos kötelességeinek pontos betartására,

a község polgárainak megbecsülésére, a legteljesmeretűbb községi gazdálkodásra.

Lajtai Tivadar most már megválasztott, esküt tett Celledömölk nagyközség vezető jegyzője megköszönte a járási fősztolgabíró jóindulatú támogatását, megköszönte a képviselőtestület bizalmát, azután fogadalmat tett arra nézve, hogy teljes erejével, minden tudásával, önzellenül fog dolgozni a község polgárai érdekében, feljebb valóink teljes megalégedésére.

Mi, akik figyelemmel kísértük minden időben a községi életet, azt tapasztaltuk, hogy Lajtai Tivadar egy évtizeden át tartó celledömölk működése épen elegendő garancia arra, hogy hinni merjük, miszerint benne a község alkalmas vezetőjegyzőt talált. Bizalmunk és szeretése kívánataink kísérik őt nehéz, de tekintélyes pályán.

Papi korona. A januáriai r. esperesi kerület papsága szeptember 25-én tartja Vashoszafalon Ősi korona gyűlést Magyar János esperes előnövele alatt.

Hivatalvizsgálat. Dr. Gerlits Elek fősztolgabíró tegnap az egyházakészítő körjegyzői hivatalban hivatalvizsgálatot tartott.

Kinagyvezés. A földművelésügyi miniszter Lázó Dénes nagyagenosi nagybirtok a mezőgazdaság terén kifejtett tevékenységért gazdasági tanácsossá nevezte ki.

Templomtorony felavatás. A nagyiszlói evang. gyülekezet ma vasárnap délelőtt ünnepélyes keretek között avatta fel az iskolaépülethez épített templom tornyát.

Vármegyei üggyűlés. A múlt héten tartott a vármegyei üggyűlés. A kiegészítő egy évi körjegyzői engedélyzett Bayer Géza volt alsóségi körjegyző nejelnek. Jövähagyta Ostffy-aszonya község határozatát a csodárlaktanya kerítésének újrajépítéséről. Alsóség község nem jelölhet ki külön marhalevel kezelő, mert a szarhásvél kezelés a jegyző feladata. Horváth Győző celledömölk vármegyei díjnoknak szabadságkerélmét teljesítette a kiegészítő. Csajkos Gyula dr. celledömölk m. kir. tisztiorvos oklevélét kihirdette. Jövähagyta a kiegészítő a rabakcséki Rabahid építészeti szükségessé vált ingatlanra vonatkozó Csizsar József gróffal kötött adasválti szerződést. Itt említjük meg, hogy a Rabahid hivatalos átadása a végleges földhivatalosa szeptember 27-én lesz a helyszínen a két vármegye vezetőinek jelenlétében.

Plebánia Bobán. Grósz József püspök, apótló adminisztrátor elhatározta, hogy még az idén Boba székhelyi plebánia hivatalát állít fel, miután a templom már régóta átadott rendeltetésének. A székhely Boba leas, amelyhez Nemésköcs és Kemeneaspálla községek tartoznak mint filiák. A legutóbbi népszámlálás szerint Bobán 819, Nemeskocsan 118, Kemeneaspálla pedig 430 a kath. hívők száma, így körülbelül 1000 hívője lesz az új plebánának.

Eküvő. Kiss Gyula kemeneaszentmártoni földhivatós kedden tartotta eskütörvét a csecegyarmati rómk. kath. templomban Szemfener Máriával.

Tanító kúrendelés. Caer Lajos kemeneaszentmártoni ev. tanító helyettesítésére Bertalan Imre okl. tanító megválasztásáról lakosok rendelték ki.

Berzsenyi emléktábla felépítése. Kemeneaszentmártoni nagyközségnek, Berzsenyi Dánielnek halála 100 ik évfordulója alkalmával a kemeneaszentmártoni nagyközségben a Berzsenyi-püspök elítélt egy cseresznyefának a helyén, ahol a habhatatlan nagy kőből gyönyörű ódát írta, basalt oszlopokkal helyezett márvány emléktáblát állított fel a hálás utókor. Az emléktáblát a múlt vasárnap délután 3 órakor leteltesse le D. Kápi Béla ánnautulvi ev. püspök óriási közönség jelenlétében. Már ebédután pompás fogatokon érkeztek meg a járás és messze vidék számtalanszó egyenisegei, köztük Ostffy Lajos dr. fősztolgabíró, szentmártoni Radó Lajos orsz. gyűl. képviselőnk és még sokan mások, de megjelölt a kőnyek lakossága gyalogosan és fogatokon, valamint a Berzsenyi család számos tagja és rokonsága, hogy lerója kegyeletét a nagy költő emlékének. Hozzvetelőleg számtalanszó körülbélül 3000 en lehettek az ünnepélyen résztvevők. Az ünnepséget az ev. tanítóegyesület énekkara nyitotta meg a magyar Hírszóegy el, majd dr. Berzsenyi Ádam gyönyörű beszédben üdvözölte a vendégeket, utána nagyvaradi Istvánffy Már a Berzsenyi Dániel Fohászokozása című ódáját szavalta el nagy hatással. Kápi Béla püspök magasszónyáról ünnepi beszédében vázolta a nagy költő habhatatlan érdemeit és az emlékművet átadta rendeltetésének, ezután a tanítóegyesület Berzsenyi Dániel Fohászokozása című ódáját adta elő nagy művészettel, míg Bertalan János tatót, a bátyja, Bertalan Sándor Kemeneaspálla tanító, lapuk beszámolójára. Berzsenyi szelleméhez című beszéd szavalta el, egy a vers, majd annak interpretálása igazán művészi teljesítmény volt. A nagy szabású ünnepély az emlékmű megköszorusásával és a Himnusz előkelésével ért véget. Utána az ünnepély rendezősége felkérte a községet, hogy a kitelt, pergamen levekre írják a neveket, amelyeket az emlékmű oldalába fognak elhelyezni. D. Kápi Béla püspök az ünnepségek után a Berzsenyi kastélyban uszonnan velt részt, utána dr. Berzsenyi Ádam kísérletben annak fogatán Celledömölkre hajtatott, ahonnan a fél 7-es vonattal tért vissza Győre.

Elhunyt Bakkeres. Hosszas szenvedés után az elmúlt vasárnap délelőtt 11 órakor elhunyt Celledömölkön 86 éves korában Ódor János, a boldog bekeidők utolsó egyfogatu bakkerosa. A elhunyt bakkeros kőriszeteiben állott messze vidéken, övele utaztak az akkori kereskedelmi utazók, eözüeket, keves mcdoráért mindenki szerelte és tisztelte. Kedden délután 4 órakor temették nagy részveté mellett. Özvegye és gyermekei gyászolják.

Áthelyezés. Sárvári Rimpler Sándor máv. hegesztőt a celledömölk máv. főköműhelyből, miután Szombathelyen szakemberekből hiány van, a szombathelyi főköműhelyhez helyezte át az őszletésűség. Póllására a tavasszal Szombathelyre áthelyezett két lakatos közül az egyik kerül vissza. A szimpatikus és kiváló képzettelgy vasutas távozását őssintón sajnáljuk.

Zöldé üvő. A zsidóságunk az elmúlt csütörtökön és pénteken jött be az üvőre, az 5897-ik év, amelyet nagy bürgósággal ünnepelt meg városunk izz. polgársága. Szombaton ünneplik a homok napot, a Jom Kipur.

Fűtőház vizsgálat. Csütörtökön Ótvőre István máv. igazgató, a gépészeti osztály főnöke a celledömölk fűtőházról vizsgálatot tartott, amelynek során a fűtőházat díszrethben ellenőrizte.

